

Redacția și Administrația:
Strada Timișorii Nr. 7.

TELEFON
interurban, local și comitatens
Nr. 20.

Adresa telegrafică:
„DRAPELUL“ Lugoj.

→ Manuscrise nu se înapoiază.

Scrisori nefrancate se refuză.

Proprietar-editor: Dr. Valeriu Branisce.

ORGAN NATIONAL-POLITIC.

Redactor responsabil: Dr. Corneliu Jurca.

DRAPELUL

APARE:
MARȚI, JOI și SÂMBATĂ.

Prețul de abonament:

Pentru Monarchie: pe 1 lună 1 cor.
pe 3 luni 2 cor. pe 6 luni 6 cor. pe
anul întreg 12 cor.; pentru România
și statele uniunii postale: 20 franci
pe an.

INSERTIUNILE
se acordază conform tarifului.
Un număr singuratic 10 bani.

Sinoadele.

Dieceza Aradului.

ȘEDINȚA I.

După celebrarea Sf. Liturghii împreună cu chemarea Duhului sfânt, P. S. Sa dl episcop Ioan I. Papp a deschis în sala festivă a seminarului diecezan sinodul prin următorul discurs:

*Hristos a înviat!
Domnilor Deputați!*

Este lucru cunoscut dlor deputați, că într-o societate ca și într-o familie, abia se poate închipui un lucru mai bun și mai de folos, un lucru mai de cinste și mai de laudă pentru promovarea scopurilor comune, decât întrunirea și gruparea membrilor societății și respective ai familiei la un loc, ca acolo liberi de orice preocupăți și interese separatice, să conlucre în pace și bună înțelegere frățească pentru înaintarea treburilor familiare, pentru promovarea intereselor societății, din care fac parte. Cunoscut lucru este și acela, că dragostea și iubirea de mamă îndeamnă și determină pe fiii cei buni, ca lăsând ale sale, să cerceze din când în când căminul părintesc, să-și vadă părinții, să convină cu frații, să petreacă și să consulte cu ei și asupra afacerilor lor comune. Și puternic este indemnul iubirii de mamă. Este mare și bucuria fraților când după un interval mai lung ori mai scurt se văd la masa părintească, dar cu cât mai mare este bucuria părinților, văzându-și pe fiii lor; bucuria mamei nici nu se poate descrie. Ea are zi de adevărat praznic văzându-se înconjurată de fiii ei cei buni și credincioși, pentru că atunci i-se oferă ocaziunea de a se convinge cu ochii despre sănătatea lor, se poate informa dela ei direct despre starea și condițiile lor de viață, le poate da sfaturi părintești, prin cari să închege între ei tot mai tare legătura dragostei frățești, și îi mai poate indemnă și la împlinirea datorinței de a se sprijini și ajuta unii pe alții în lipsele și trebuințele lor.

Și cine să nu știe, cine să nu înțeleagă, că asemenea întruniri familiare, urmate din legătura dragostei dintre părinți și fii, servesc nu numai spre bucuria și mângâierea membrilor singuratici, nu numai spre cinstea și lauda lor, dar ele servesc și spre întărirea și prosperarea familiei.

Dacă însă părinții unei familii se bucură de ocaziunea întrunirii fiilor lor trupești în jurul lor; dacă ei au, precum și au, nespuză mângâiere văzând împrejurul mesei lor pe fiii lor; dacă o mamă bună se simte fericită văzându-și pe fiii ei mari, veniți din apropiere și din depărtare să vadă de starea ei și de a fraților lor mai mici; dacă peste tot este lucru bun și frumos ca frații să petreacă împreună după cum ne spune și sfânta carte, apoi pentru familia noastră cea mare, pentru biserica noastră străbună, pentru maica noastră cea mai bună încă nu poate fi lucru mai bun și mai frumos, mai creștinesc și mai de folos, mai de cinste și mai de laudă, și nu poate fi nici lucru mai plăcut lui Dumnezeu și oamenilor de bine, decât gruparea credincioșilor în jurul sfintei maice bisericii cu toată alipirea și devotamentul fiesc, pentru ca în bună înțelegere să promoveze interesele ei.

Acestea avându-le în vedere precum și aceea, că întrunirea credincioșilor sub scutul și în interesul bisericeii, întocmai ca și întrunirea membrilor familiei la căminul părintesc, au farmecul și puterea de a deșteptă în ei nu numai conștiința de drept, ci și simțul de datorință față de familia și corporațiunea din care fac parte, adică față de cauza pe care chemați sunt a o reprezenta; mai având apoi în vedere însemnătatea specială ce o au asemenea întruniri pentru viața noastră bisericească, va înțelege ori și cine bucuria ce o are biserica noastră vie, putând uză de dreptul sinodalității, și astfel va înțelege ori care creștin: de ce la toate întrunirile noastre de natura celei de astăzi, în sufletul nostru se reînnoește și în simțirile noastre se manifestă bucuria, care a avut-o biserica noastră vie, clerul și poporul din întreaga noastră mitropolie la redobândirea vieții ei constituționale, prin care ni-s'a redat dreptul de a ne conduce noi însine destinele bisericeii noastre, și spre exercitarea acestui drept ni-s'a dat și garantat libertatea de întruniri în adunări bisericești și în sinoade eparhiale, cum este și cel convocat pe ziua de astăzi, în care prin membrii sei este reprezentat clerul și poporul din întreaga eparhia noastră.

Este frumoasă constituțiunea noastră, dar și ea, ca toate lucrurile în lume, își are scăderile ei provenite din explicarea greșită a liberalismului constituțional.

Întreagă viața bisericeii noastre, dlor deputați, a fost și este un lanț de continuă luptă și este grea lupta, când ești avizat numai la puterile și forțele tale proprii; și mai grea este însă când ai să o porți nu numai contra greutăților din afară, dar și contra năcazurilor interne, când adică ai să porți lupta și contra neajunsurilor zilnice, și când lipsindu-ți mijloacele pentru a preîntîmpina greutățile din afară, mai ai să te lupți și contra duhului vremii, contra pornirilor dușmănoase, provenite din interesele egoistice ale unei sau altei fracțiuni, care pentru a-și ajunge respective pentru că nu și-a ajuns scopul, nu se sfiește a recurge la mijlocul cel mai urgisit, la mijlocul rășunării. Și această aparițiune tristă, acest simptom al veacului, este cu atât mai condamnată, cu cât toporiștea la săcuri angajată a sguđu pacea bisericeii, se indică a fi din pădurea noastră.

În fața unei asemenea situații ne este cu atât mai binevenită prezența dlor-voastre, cu cât văzându-Vă întruniți aici în Sinod eparhial; văzându-mă încunjurat de domniile voastre, dlor deputați, tot atâția fii credincioși și iubitori de biserică și neam; tot atâția bărbați distinși, membri aleși și chemați a promova interesele familiei noastre celei mari, ale bisericeii noastre străbune și ale instituțiilor ei religioase-morale și culturale-economice, — îngrijirile ni-se mai respiră, greutățile ni-se mai ușurează, inima se înalță și cugetul ni-se ridică peste sfera ocupațiilor și greutăților zilnice, pentru că întrunirea D-voastre ne dă ocaziunea a ne da socoteala despre cum am chivernisit talanții, a căror administrare și îngrijire ni-s'a concretizat, și avem ocaziunea a Vă arăta și greutățile și pedecile, cari ni-se pun în calea progresului dorit.

Chiar și din acest motiv exprimându-vă mulțăminta mea pentru jertfa și osteneala ce o aduceți întru împlinirea misiunii primite dela trimitătorii Domnilor-Voastre, vă întimpin cu stima și respectul, care un arhieru constituțional și conștiu de chemarea sa are și poate avea pentru reprezentanța legală a clerului și a poporului seu din eparhie; vă întimpin cu dragoste și iubire părintească și vă salut cordial cu salutarea bisericeii noastre ortodoxe, anunțându-vă și din acest loc bucuria creștinătății că:

Hristos a înviat.

Mersul afacerilor și starea diecezei în privința religioasă, morală, culturală și economică se va prezenta și astădată în rapoartele generale și speciale ale Conzistoarelor noastre. Și până atunci însă îndemnat mă aflua a atinge din acest loc că: deși în anul trecut nu s'a luat la buget dotațiunea extraordinară de 30% dela fondul bisericesc și școlar, totuși cu ajutorul lui Dumnezeu de o parte prin încassarea unei părți mai însemnate din prezenziunile fondului general, de alta prin economizările realizate, ne-a succedat a acoperi succesive, — cu excepțiunea a cinci-șase mii, deficitul de (50) cincizeci mii coroane constatate înainte de câțiva ani, și astfel capitalul fondurilor este restituit cu interesele legale, până la suma de 5—6 mii de coroane.

Dar ori cât s'ar părea de satisfăcător acest rezultat al administrării noastre, nu pot întralăsa accentuarea, că deși pentru anul 1905 ne-am restrâns la minimalul trebuincios, bugetul earăși se prezintă cu deficit de aproape zece mii coroane.

Poate că prin eventuale economizări și prin încassarea ulterioară a prezenziunilor fondului general ne va succede pentru ast an a acoperi și acest deficit, dar prin încassările continue, prin licuidarea ce este în curgere și prin descrierile prevăzute, vor înceta și încă în scurt timp și restanțele actuale ale acestui fond, — angajat de altcum și pentru fondul sidoxial, — și atunci nu vom mai avea acoperire nici sperativă pentru toate trebuințele bugetare, ear fondurile diecezei deși sunt în creștere vizibilă, totuși cuotele cu cari ele concurg la spesele de administrare, numai după ani îndelungați vor putea fi în stare a providea trebuințele impuse de organizația noastră actuală, care reclamă încă ameliorări însemnate, și cari toate ne indică posibilele economii în toate direcțiunile.

Dintre trebuințele mai ardente aici în centru, trebuie să accentuez: că localitățile konzistoriale reclamă adaptare, eventual reedificare nouă, pentru că abstrăgând dela aceea, că ele sunt nesănătoase, dar nu sunt destul de spațioase și special nu avem loc pentru arhivul spoșit an de an, care împrejurare împedecă și mersul regulat al afacerilor, și din acest motiv am și cerut cu raport separat indemnizare specială.

Nu voesc să preocup vederile veneratului Sinod în chestiunea împărțirii ei fondurilor spre scopul înființării episcopilor noi în Timișoara și Oradea-mare, dar nici nu pot întrelăsa să atrag atențiunea Ven. Sinod la raportul special ce se prezintă în acest merit ca răspuns la însărcinarea din concluzul sinodal Nr. 88/904, prin care raport se expune starea în care ar rămâne dieceza Aradului după dismembrarea părților

bihorene și bănățone, și din care raport se poate convinge ori și cine, că neajunsurile noastre materiale sunt pedeca principală la realizarea dorințelor și aspirațiilor noastre.

Este gingașe și îngrijitoare chestiunea de mai sus, dar și mai îngrijitoare este chestiunea, care îndată la apărerea și sulovarea ei în public a sguđuit liniște sufletească a tuturor credincioșilor noștri conști de drepturile și datorințele lor ca bisericieni și cetățeni. Înțeleg proiectul de reformă a învățământului în școlile noastre confesionale.

Și în această afacere ca și în cele de mai sus se va prezenta raport special, și dacă în acest cuvânt al meu am menționat și aceste afaceri, am făcut-o pentru aceea, ca și până la prezentarea lor spre dezbateri, să puteți cunoaște problemele speciale avizate la sesiunea noastră de acum.

După toate acestea renoind și aci rugăciunile noastre de laudă și închinăciunile de mulțămită, cari în sfânta biserică le-am înălțat la Tronul părintelui ceresc, pentru toți și pentru toate; și rugându-l și acum pe bunul Dumnezeu, ca și în dezbaterile și lucrările noastre să ne umbrească cu duhul înțelepciunii, cu al înțelegerii și al dragostei frățești, declar sesiunea ordinară a Sinodului nostru eparhial pentru anul 1905 de deschisă».

Dieceza Caransebesului.

ȘEDINȚA II.

finulă la 25 April 1905 la orele 10 a. m.

Președinte: Prea Sfinția Sa Dl episcop diecezan Nicolae Popea.

Notar: Ion I. Crăciunel.

Se citește protocolul ședinței prime și se autentice.

Presidiul prezentează raportul delegațiunii congresuale în cauzele despărțirii ierarhice. Se transpune comisiunei speciale. Proiectul de buget pe anul 1906 se transpune comisiunei financiare. Rugarea preotului Nicolae Groza din Gavoșdia în cauza înființării unei reuniuni preoțești, se transpune comisiunei speciale. Cererile de concediu pe întreaga durată a sesiunii sinodale ale deputaților Alexandru P. Popovici, Trifon Miclea, Dr. Iosif Tr. Badescu, Dr. Petru Zepeniag, George Szerb și Dr. Iuliu Tămășel se împlinesc.

Trecându-se la ordinea zilei, comisiunea verificatoare prin referentul ei P. On. dn Andrei Ghidiu prezentează raportul Konzistoriului diecezan asupra verificării alegerii deputatului mirean din cercul al IX-lea Iam. Sinodul decide ca verificarea alegerii deputatului Dr. Ioan Manguica să se țină în suspens până la terminarea procesului divorțial din partea forului bisericesc.

Comisiunea bisericească prin raportorul ei Prea On. dn Dr. George Popovici referează asupra raportului general al Konzistoriului diecezan ca senat bisericesc pe anul 1904, făcând propunerea: Raportul senatului strâns bisericesc se ia în general la cunoștință și se aclude la protocol. În special Sinodul eparhial ia cu plăcere act de comunicatul Konzistoriului die-

cezan referitor la ridicarea unei biserici lângă «Izvorul» din Valea Godinova și despre zidirea unei capele la așa numita «Peatra scrisă» de lângă Armeniș și exprimă mulțumită atât marinoșilor donatori cât și colectanților, prin al căror zel s'au adunat banii de zidire.

Deputatul Ioan Budințian află în unele privințe defectuos raportul, cere ca în viitorul raport să se dea Sinodului o iconă mai fidelă a activității preoților, meritele preoților vrednici să afle recunoștință; cere mai departe ca numărul administratorilor parohiali să se micșoreze. Conzistoriul diecezan să dispună cele necesare, ca administratorii parohiali să fie provăzuți cu gramata episcopescă (singhelie). Deputatul Dr. Ioan Nedelcu propune ca pe viitor raportul să se extindă și asupra conduitei respective disciplinării preoților.

Vorbind încă și deputații Mihai Popovici, Coriolan Brediceanu și Dr. Stefan Petrovici, raportul se ia în general la cunoștință și se aceluie la protocol, având pentru viitor a se extinde raportul mai în special și asupra activității preoților, precum și asupra conduitei respective disciplinării preoților.

Același raportor referență asupra petițiunii mai multor locuitori din Reșișor, ca să se nimicească alegerea de capelan a preotului Alexandru Luchici și să se exerce concurs nou din motivul, că la alegere s'au folosit mijloace de corupere și alesul nu și-a ocupat postul. Sinodul decide: Considerând, că gravaminele, ridicate în protestul înaintat la timpul seu, nu s'au constatat și pe baza aceasta Conzistoriul diecezan a confirmat alegerea de capelan a preotului Alexandru Luchici, cererii petenților nu se poate satisface. Amânarea ocupării postului de capelan din Reșișor, din motive mai înalte bisericesti și școlare, se ia la cunoștință.

Același raportor referență asupra petițiunii preotului Ioan Popovici din Reșișor-montană pentru urearea remunerației lui de catechet dela 100 la 200 cor. Sinodul decide: Considerând misiunea excepțional de grea ce o are petentul ca preot în Reșișor-montană; considerând mai departe mulțimea de școli și numărul cel mare de ore trebuincioase, pentru împărțirea elevilor noștri cu învățăturile religioase-morale, se decide urearea remunerației anuale pentru catehizație dela 100 cor. la 200 coroane.

Același raportor referență asupra petiției mai multor locuitori din Reșișor, ca sesiunea parohiei reduse să se dea în folosință comunei bisericesti. Sinodul eparhial considerând, că această sesiune este pe lângă o sesiune din Coșteiu prin decis ridicat la valoare de drept decretată de dotațiune a propresbiterului din Vârșet și că folosința astorfel de sesii nici altcum nu compete comunei bisericesti, respinge cererea.

Același raportor referență asupra petițiunii preotului Ion Luca din Răcășdia, ca să i-se dea spre folosință intravilanul de sub numărul casei 290. Sinodul decide a transpune petițiunea Conzistoriului diecezan spre eventuală luare în considerare.

Același raportor referență asupra petiției mai multor locuitori din Partoș, în care solicitază excrierea concursului de preot. Se transpune Conzistoriului diecezan.

Comisiunea școlară, prin raportul ei Ioan Marcu, referență asupra raportului general al Conzistoriului diecezan ca senat școlar pe anul 1904 și face următoarea propunere: Raportul Conzistoriului diecezan ca senat școlar se ia în general la cunoștință și se alătură la protocol, iar în special se invită Conzistoriul diecezan să înlesnească parohiilor înființarea de biblioteci școlare prin faptul că stabilește cărțile corespunzătoare pe sama bibliotecilor. Deputatul Ioan Budințian și Dr. Ioan Nedelcu propun, ca în special Conzistoriul diecezan pe

viitor să prezinte Sinodului o iconă mai fidelă despre activitatea învățătorilor, precum și despre cauza școalelor din comunele montane.

Proxima ședință anunțându-se pe orele 5 d. m., ședința se încheie.

Sesiunea sinodală s'a încheiat Marți la amezii. Raportul special despre ședințele III și IV urmează în Nrul viitor.

Proiectul de adresă cătră Tron

prezentat*) în ședința dela 5 Mai nou, de partidul naționalităților din dietă.

Majestatea Voastră Imperială și
Regală Apostolică!

Împrejurările noastre critice parlamentare au determinat pe Majestatea Voastră, să dizolvați la 4 Ianuarie 1905 dieta convocată pe anii 1901—1906 și prin excrierea de noi alegeri să faceți încercare în direcțiunea, a da posibilitate publicului alegător a-și manifestă părerea privitor la chestiunile însemnate politice și de drept public aruncate la suprafață.

În viața unui stat parlamentar, e la tot cazul un simptom îngrijitor, ca validitatea voinței majorității parlamentare și prin aceasta activitatea dietei, minoritatea să se silească conștient cu orice preț a o zădărnici și nu poate suferi îndoială, că judecarea astorfel de cazuri aparțin tribunalului națiunii, care națiune, dacă este stăpână propriei sale voințe, își și știe validitate verdictul.

Față de acea așteptare a Majestății Voastre, ca alegerile orânduite să restituie ordinea parlamentară distrusă și să redea capabilitatea de muncă a dietei, noi, — și aceasta o mărturisim cu regret, — speranțe din capul locului n'am legat. Îngrijirea noastră a și fost verificată de împrejurările ce-au urmat.

După părerea noastră adecă, această acută criză a vieții constituționale a patriei noastre numai prin sanarea radicală a boalei ar fi putut primi soluție definitivă, cu alte cuvinte: dacă la întrebarea pusă de Majestatea Voastră, nu numai o parte minusculă a națiunii, o fracțiune privilegiată, ci națiunii politice maghiare întregi i-s'ar fi dat mod pentru manifestarea voinței sale. Pentru că, până când la alegerile dietale abea a cincina parte a națiunii își poate rosti voința, este imposibil a împedea, ca oricare minoritate parlamentară, fie din interes de partid, fie eventual din curată convingere, să nu se provoace la aceea, că majoritatea covârșitoare a națiunii, și mai ales partea exclusă dela exercitarea drepturilor constituționale, nu aprobă direcția politică a majorității parlamentare; ba poate să se ivească și cazul, că minoritatea parlamentară cu drept a putut susține despre sine, că de fapt dânsa este depozitara voinței majorității națiunii.

Din contră, dacă majoritatea parlamentară se poate provoca pe temeiul votului universal la adevărata voință națională, liber manifestată, atunci cade legitimitatea morală a obstrucțiunii. Este convingerea noastră intimă, că această latentă gravă boală numai așa se poate sană, dacă în spiritul nefalzit al legilor fundamentale din 1848 și 1867/8 pe toate liniile vieții constituționale, fără nici o privire la interesele de rasă și de clasă, și cu respectarea intereselor totalității națiunii și ale statului ungar alcătuit și susținut de această totalitate, se câștigă valoare absolută și necondiționată principiului fundamental, în sensul căruia toți locuitorii Ungariei, fără osebire de naționalitate, sunt membri egal îndreptățiți ai națiunii politice maghiare unitare și indivizibile.

Ne doare mult, că tocmai acum, înainte de a fi intrat sanarea acestei,

*) Neavând la dispoziție textul autentic maghiar, ca să facem noi traducerea, aducem acest proiect după traducerea «Tribunei» din Arad, despre care presupunem, că în urma legăturii sale cu deputații naționaliști, a avut la mână textul autentic.

Red. «Drapelul».

precum și a altor boale interne a vieții noastre constituționale, s'au ivit la suprafață astfel de chestiuni, cari ating vital situația economică și de drept public a patriei noastre față de Austria, și rezolvarea căror chestiuni reclamă o judecată calmă și circumspectă. Învățăminte amare a grelelor vremuri, au putut pe fiecare convinge, că din punctul de vedere al intereselor reciproce între cele două state ale Monarhiei, legăturile de alianță înscrise la 1867, cari trec peste uniunea personală, numai atunci pot conta la stabilitate, dacă în ambele părți se sprijinesc pe majoritatea reprezentanței fiștești a popoarelor. Închinându-ne înaintea admonițiilor istorice ale ultimelor trei decenii, dorim, ca în astfel de chestiuni importante națiunea politică maghiară în totalitatea ei să-și exprime voința și să se dărime acele ziduri despărțitoare, cari, durere, s'au susținut până în ziua de azi între o mică parte privilegiată înzestrată cu drepturi constituționale și între partea preponderantă, înzestrată numai cu datorițele contribuției de dare și de sânge.

Cu sinceritatea datorită Majestății Voastre trebuie să declarăm, că atunci, când din cele aproape 20 milioane de locuitori ai țării abia un milion este numărul acelor, cari sunt investiți cu dreptul electoral, noi, corpurile legiuitoare actuale, fără violarea modestiei nu putem afirmă despre noi, că am reprezentă totalitatea locuitorilor țării. În urma mancității legii noastre electorale cât și în urma împărțirii tendențioase a cercurilor electorale, a abuzurilor și a siluirilor ce în măsură mare tot se mai comit și acum la alegeri, cea mai mare parte a locuitorilor țării nu este reprezentată prin corpurile legiuitoare.

La aceasta se mai adaugă stabilirea de multe ori tendențioasă și arbitrară a cenzului de dare și în sfârșit acea stare în adevăr detestabilă, că aceeași țară are două sisteme electorale: pentru că altul e sistemul electoral pentru Ungaria proprie și iarăși altul pentru părțile ardelene ale Ungariei. Aceste detestabile stări au îngreunat, respective au făcut total imposibilă participarea la viața parlamentară a naționalităților nemaghiare, deopotrivă credincioase țării și naționalității lor, silindu-le la pasivitate politică. Porcezând din principiul egalității de drepturi, e cu totul îndreptățită pretenziunea, ca fiecărui cetățean al țării să i-se dea dreptul de alegere, fără osebire de naționalitate. Prin urmare, cu marea majoritate a țării împreună, dorim *sufragiul universal* și arondarea dreaptă a cercurilor electorale, fără nici o privire la interese speciale ori separatistice. O cerem asta cu atât mai ales, cu cât la ultimele alegeri națiunea a distins cu încrederea-i tocmai pe acele partide, cari în privința sufragiului universal au făcut promisiuni obligatoare. Noi considerăm încrederea poporului de un astfel de capital moral, încât călcarea sub orice titlu bine sunător a făgăduinței făcute, o ținem de un păcat neiertat atât din punctul de vedere al moralei politice, cât și din cel al civității politice.

Împărțirea necondiționată a fiecărui membru al națiunii politice la viața constituțională, împărțire bazată pe egalitatea drepturilor și de aceea e inevitabilă, fiindcă e adevăr nerăsturnabil, că orice restricțiune, care pe motivul libertății publice se aplică din interese de rasă și clasă, a devenit piedecă în dezvoltarea adevăratei libertăți constituționale, chiar și pentru rassa maghiară. Dovadă e împrejurarea, că dela transacția din 1867 guvernele formate din partidul majorității parlamentare, împotriva continuii afirmări a liberalismului, n'au găsit pedeci nici în legile sancționate, când eră vorba de călcarea și restrângerea libertății publice. *Dreptul de asociare și adunare* n'a fost pus în lege în mod intenționat și exercitarea acestor drepturi cardinale pentru o mare parte de cetățeni a depins dela bunul plac al guvernelor, prin ceea ce aceste drepturi au devenit iluzorii. *Libertatea cuvântului și a presei*, aste două garanțe ale adevărului constituționalism pentru o mare majoritate a populației au fost scoase din vigoare în țeara

noastră locuită de popoare ce cinstesc și iubesc libertatea; guvernele de decenii au înșiruit un lanț nesfârșit de procese și prizoniri politice. Dreptul autonom al cetățenilor a fost știrbit în municipii prin înregistrarea în lege a instituției viriliștilor și prin dreptul de candidare dat fișpanilor (prefecților) și fisolgăbiraelor (subprefecților).

Condiția existenței statului de drept e cinstirea legii. Cuprinși de adâncă mâhnire suntem siliți a descoperi Maj. Voastre faptul, că din legile sancționate nu se duc la îndeplinire acelea, cari par a fi în contradicere cu interesul rău priceput al rasei, ce se identifică cu statul. Astă procedură față de legi învalvă în sine simburile unor mari primejdii, fiindcă ciustește încrederea cetățenilor în ordinea de stat și sfințenia legii. Astfel izvor de gravamine regnicolare e faptul, că în ceea ce privește egala îndreptățire a naționalităților, paragraful 44 al legii din 1868 adus pe temeiul promisiunilor solemne ale națiunii nu numai că nu s'a executat și nu se ține sincer și conform intențiilor legiuitorilor de atunci, ci cu totul tot contrar egalei îndreptățiri a naționalităților, majoritatea populației țării e sistematic împiedecată în cultivarea și mai departe dezvoltarea naționalității sale. În contradicere cu principiul constituționalismului, unei foarte însemnate părți a cetățenilor prin decrete i-s'a luat elementarul drept constituțional, ca prin alcătuirea de partide politice să-și poată dezvoltă, și apăra naționalitatea recunoscută prin lege; s'a adus teza anticonstituțională, că publicarea programelor politice se concede numai după prealabila învoire a puterii executive.

Prin identificarea intereselor statului cu interesele partidei și clasei dominante se susține, că aceste interese ar pretinde, ca puterea executivă să pună pedeci în drumul cultivării și propășirii culturale a poporului în acel fel, că în deosebi decretele și proiectele mai noi de legi fac aproape imposibilă instrucția poporală în limba maternă. Dispoziția legii, ca statul să susțină pentru cetățenii de orice naționalitate școli cu limba maternă de propunere deadreptul poruncește guvernelor, ca să întrețină atari școli.

Dar guvernele nu numai nu implinesc datoria aceasta, dar nu lasă, ca cetățenii nemaghiari chiar cu drepturile lor jertfe de bani să se îngrijească de școli cu limba de propunere maternă. Lipsa în parte totală de școli medii (secundare) și de specialitate, cari ar învăța în limba maternă a elevilor, ne expune, ca cei interesați sa-și caute școli cu limba maternă de propunere în străinătate. Drepturile autonome ale bisericilor, drepturi garantate prin legi fundamentale, sunt călcate în picioare sub pretextul interesului statului; iar îndreptățirea incontestabilă a bisericilor, ca catehizarea să se facă în limbile oficiale, a fost atacată prin decrete guvernale.

Așiderea în contradicere cu spiritul și dispozițiile festive ale legii din 1868 art. 44, prin preterarea totală a limbilor materne nu numai administrația se îngreunează, suferă însă și justiția, deoarece prin aplicarea instituțiunii de interpret se nimicește influința imediată a vorbelor.

Mijlocul cel mai efectiv al siguranței Statului este puterea armată. Considerându-i importanța, este de dorit, ca puterea armată ferită de orice frecări de natură politică să servească scopurilor apărării armeei comune a ambelor state. Introducerea serviciului militar de doi ani îl dorește țeara întregă. Prin instrucțiunea militară mai intensivă anul al treilea de serviciu este ușor de dispensat. Condițiunea prealabilă a succesului unei astfel de instrucțiuni militare în chip rațional este, ca instrucțiunea militară a feciorilor să se facă în limba lor maternă și tocmai din acest motiv în cadrele regimentelor este a se da o importanță mult mai mare, ca până acum, limbii materne a feciorilor. Tot asemenea interesele justiției pretind, ca în judicatura militară acuzatul să se poată apăra în limba sa maternă.

Una dintre greutățile rezolvării crizei politice actuale o constituie chestiunea economică. La arangerea ace-

stei chestiuni este a se lua în deosebită considerațiune faptul, că partea cea mai mare a locuitorilor patriei noastre se ocupă cu agricultura.

La chestiunea vamală și peste tot la rezolvarea aranjamentului economic, pot fi datătoare din deosebită publică nu pot fi datătoare de măsură, în aceste chestiuni exclusiv numai interesele economice au să decidă și tocmai în considerarea acestor interese este de dorit, ca la eventuala despărțire economică de către Austria, numai după creerea condițiilor prealabile și luarea dispozițiilor pregătitoare să se facă aceasta, ca să nu se pericliteze interesele agrare ale populației țării. Interesele materiale, sociale și culturale ale clasei agronomice, ale claselor micii industriei și ale muncitorilor vor trebui să constituie una din preocupările arzătoare ale viitoarelor guverne. Reforma legilor de dare pe baza principiului dării progresive, scutirea de contribuțiune a minimului de existență, tot astfel scoaterea de sub darea indirectă a articlilor indispensabile de alimentare, sunt pretenziuni, a căror rezolvare nu mai suferă amânare.

O serie întregă de agende așteaptă deci rezolvarea lor și tocmai din cauza aceasta inimile noastre sunt cuprinse de adâncă îngrijorare, văzând că criza politică, devenită cronică, stânjenește acum de ani de zile activitatea dietei.

Avem datorință isvorită din fidelitate de supuși a declara, că actuala dietă își va ține de principala-i problemă, a creea o astfel de reformă parlamentară, care stînd pe baza sufragiului universal, prin arondarea proporțională a cercurilor, prin asigurarea tot mai mult a libertății și curățeniei alegerilor, să facă din reprezentanța națională — adevărată depozitară a voinței naționale, fiindcă vindicarea temeinică a boalei parlamentarismului nostru și soluția multumitoare a chestiunilor de drept public și economice, se poate aștepta numai dela astfel de reprezentanță, care primind mandat dela totalitatea națiunii, va face posibilă reprezentarea tuturor intereselor juste.

Cari de altfel suntem cu omagială supunere.

Corpurile legiuitoare din Ungaria, Croația și Slavonia:

Dr. Teodor Mihályi, Ioan Russu-Sirianu, Aurel Novac, Dr. Aurel Vlad, Dr. Nicolae Comșa, Dr. Ioan Sucu, Dr. Ștefan C. Pop, Vasile Damian, Dr. Ljubomir Pavlović, Milan Hodza.

Chestiunea naționalităților în dietă.

Discursul lui Dr. Ștefan C. Pop

Dr. Ștefan C. Pop, deputat naționalist român, a ținut în ședința de luni a dietei un discurs mai lung, din care extragem următoarele:

Tisza zice, că atunci vor fi deputații naționaliști fii credincioși ai patriei, dacă ei intră într'un partid și nu formează partid separat. Arete însă Tisza un partid, care apără interesele naționaliștilor nemaghiari.

Partidul liberal a falsificat principiile lui Deák Ferencz în chestiunea naționalităților. Națiunile nemaghiare aderează la limba lor proprie și nu renunță la ea. Deák a promis, că la instituțiunea curții cu jurați va fi luată în considerare limba naționaliștilor nemaghiari, dar astăzi nici jurat nu poate fi cel ce nu știe ungurește.

Principiile partidului kossuthist nu pot fi identice cu principiile lui Bánffy în chestiunea de naționalități, pentru că partidul kossuthist n'a propagat lupta de rassă. Lud. Kossuth a propagat în chestiunea naționalităților alte principii, nu cele propagate de partidul kossuthist. Conform principiilor lui Bánffy și conform proiectului despre reforma învățământului popular scopul este, ca naționalitățile să-și aibe limba lor. Dacă asta nu-i luptă de rassă, atunci nu știu ce e lupta de rassă (Sgomot mare).

Presidentul Justh: Sunt silit să fac o observare la cuvintele dlui deputat. Nu-i drept, că aici în adunarea națională maghiară ar vrea cineva să

continue o luptă de rassă. Prin astfel de aserțiuni se poate numai provoca lupta de rassă. Conform regulamentului am datorința să grijesc, ca să nu se pornească aici luptă de rassă. Fac atenție pe dl deputat, că naționalitățile n'au nicăieri pe lănașe mai bună decât aici. Nu-i drept ce zice dl deputat, că ar vrea cineva din Ungaria să contopească diferitele naționalități în rassa maghiară și cine afirmă acestea, acela, — eadevăr so spun, — știind spune neadevăr. Pentru că în această țeară nimeni nu conturbă naționalitățile. Un lueru însă pretinde țara și la aceasta are drept fiecare țară, ca adică naționalitățile să învețe limba statului. Deci îl rog pe dl deputat să facă bine a se mișcă în discursul său între astfel de margini, ca să nu fie provocată lupta de rassă. (Apostrofarea presidentului e primită de toți deputații maghiari și maghiaroni cu aprobări, aplauze și aclamațiuni).

Dr. Ștefan C. Pop: Declară, că aserțiunea sa despre lupta de rassă s'a referit la discursul lui Bánffy. El (Pop) n'are nimic în contra, ca naționalitățile nemaghiare să învețe ungurește și bucuros sprijinește politica, care pe lângă unitatea statului maghiar se nizește să țină în întregime drepturile naționalităților. Proiectul de adresă nu-l primește.

Continuarea dezbaterii.

Dep. Bela Metzner polemizează cu Dr. Ștefan C. Pop și zice, că nimeni nu vrea să delătorească naționalităților și nimeni nu se aține de drepturile naționalităților asigurate prin lege. Contra naționalităților numai atungi e lipsă de dispozițiuni mai riguroase, dacă aceste își uită de datorințele patriotice cele mai elementare față de națiunea maghiară.

Dep. Geza Dési (liberal) încă atinge chestiunea naționalităților și în deosebi revizuirea legii despre învățământul popular și cere înființarea de școale populare de stat. Despre chestiunea militară a zis, că și partidul «liberal» voeste validitatea direcției naționale în armată, dar mai întâiu să maghiarizăm întreaga țeară.

În ședința de Marți dep. Arpad Bozóky zice în chestiunea de naționalități, că numai aceea pretindem, ca fiecare fiual acestei patrii să învețe ungurește.

Dep. croat Geza Josipovich își face discursul în limba croată, ca cu atât mai vârtos să atragă atențiunea asupra drepturilor Croaților și ca să nu uite dieta, că deputații croați au drept să vorbească în dietă în limba croată.

Dep. Albert Apponyi ține un lung discurs, în care se ocupă cu toate chestiunile crizei. Despre chestiunea naționalităților zice, că *întreaga dietă respinge unanim punctul de vedere al deputaților naționaliști*, deci nu află necesar să se ocupe în special cu chestiunea naționalităților. Declară însă, că respingerea aceasta nu se referă la concepțiunea nemaghiari, ci numai la acele tendente, cari vreau să discompună unitatea națiunii politice maghiare în grupe naționaliste, ca individualități de drept public, și cari nu se știu împrieteni cu pretenziunile de limbă ale unității de stat maghiar.

Referitor la proiectul lui Berzeviczy zice, că și partidele coalitate voeste dezvoltarea școalelor populare în direcție națională, ba încă în măsură mai mare, decât cum a voit partidul liberal, numai că noi nu urmăm acel principiu, ci mai întâiu să maghiarizăm copiii, ca apoi mai târziu, ajungând soldați, să ucidem în ei tot spiritul maghiar.

Criticând politica partidului liberal zice, că acest partid are datorința să se dizolve și provoacă pe prietenii sei din partidul liberal să intre în tabăra celor ce luptă pentru aspirațiunile naționale.

Zice mai departe Apponyi, că *însuși Regele ar trebui să se pună în fruntea aspirațiunilor naționale maghiare*, pentru restabi-

lirea bunei înțelegeri între națiune și Coroană. Orice altă cale pentru restabilirea bunei înțelegeri e ficțiune, neadevăr, minciună.

Ultimul orator a fost Dr. Aurel Vlad, care a depus din nou punctul de vedere a deputaților naționaliști în deosebi a combătut politica de maghiarizare. «Viitorul Ungariei numai astfel va fi sigur, dacă pe lângă interesele națiunii maghiare nu se pun pedeci naționalităților în satisfacerea intereselor lor de rassă». Aderează la proiectul de adresă prezentat de Dr. Teodor Mihályi.

Informațiuni.

† Nicolae Neamtu, diacon și învățător pensionat în Săliște, fost membru al mai multor reuniuni din afară și secretar al tuturor reuniunilor din Săliște, a răposat în 24 April (7 Mai) 1905, la orele 6 dimineața, în etate de 45 ani; în al 19-lea an al fericitei sale căsătorii, în al 18-lea an al diaconiei, după un serviciu de 16 ani de funcțiune învățătorescă îndeplinit cu zel și abnegațiune; lăsând în adâncă întristare iubita și soția Ana născută Sârbu și pe fiicele și fiii născuți în Marmăntăria, Daniil și Nicolae. În Mormântăria a avut loc Marți în 26 April (9 Mai), la orele 11 a. m. în cimitirul bisericii mari din Săliște. Odihnească în pace.

Hymen. Dl Petru Minișan, casarul institutului «Oraviceana» din Oravița, își va serba cu doamna Laura 14 Mai a. c. cununia cu d-șoara Aurora Dragăan, fiica învățătorului penz. Vasile Drăgan. Cununia va avea loc în biserica gr. or. română din Șag, com. Timiș, la orele 4 d. m. Felicitările noastre!

— Dl Nicolae Tocera din Șustru s'a cunoscut Duminecă 24 April v. a. c. cu d-șoara Columbia Câparar din Belint. Felicitările noastre!

Fidanțări. Dl Eugen Muntean, inginer la marina Majestății Sale în Pola, s'a logodit cu d-șoara Georgina Popovici, fiica Prea On. dn. proto-pop Alexandru P. Popovici din Oravița. Felicitări!

— Dl Remus Perian, candidat de preot din Criștior s'a fidanțat în săptămâna luminată cu d-șoara Elena Prevaritura din Berliște. Felicitări!

Dl Dr. Ioan Gaita din Făget a dat a treia zi de paști cenzura de avocat la Budapesta.

Alegerea dela Arpaș. Luni a avut loc alegere de deputat în cercul Arpaș, devenit vacant prin nimicirea mandatului lui Dr. Nicolae Șerban din partea Curiei. Dr. Nicolae Șerban a candidat din nou și a fost ales cu majoritate de 63 voturi față de candidatul naționalist Dr. Octavian Vasu, rămas în minoritate.

Polție „patriotică”. Dela Timișoara ni-se scrie cu datul 8 Mai: Sămbătă în 6 Mai a avut loc petrecerea aranjată de tinerimea română în Elisabetinul-Timișorii. În program a fost luată și declamarea poeziei «Poporul român» de I. Vulcan. În poezia aceasta poliția din loc a aflat agitație contra ideii de stat, prin urmare a interzis nu numai declamarea poeziei, ci nici licența nu a dat tinerimii pentru ținerea petrecerii. Dl Dr. George Adam avocat în loc a intervenit imediat la forurile competente și i-a succes a câștiga licența recerută, a trebuit însă să garanteze, că poezia amintită nu va fi declamată. În urma acestei proceduri sovinate se va polițea petrecerea și astfel s'a adunat public puțin, căci licența s'a dat abia Sămbătă d. a. Altfel programul a cuprins și «Csárdás», care s'a jucat de trei ori.

Mars.

Ofert de trei din. București se scrie ziarelor maghiare, că mai mulți capitaliști francezi și belgiani au făcut guvernului român propunerea, să le permită a înființa la Sinaia o bancă de joc, asemenea celei din Monte-Carlo, și a oferit statului român mare arândă anuală pentru banca de joc. Guvernul român a respins însă în modul cel mai hotărît ofertul capitaliștilor și pe regele Carol a declarat, că nicăieri pe teritoriul României nu va primi nimeni concesiune să înființeze bancă de joc.

Catastrofă cu 11 morți. Zece fete, o nevastă și 2 bărbați din comunele Venyige și Szekeres (com. Sătmar) s'au suit Luni la ameazi într'o luntre, ca să treacă peste riul Someș. La mijlocul riului luntrea s'a răsturnat și toți au căzut în apă. Bărbații au reușit să scape de moarte sigură, dar fetele și nevasta s'au înecat. 7 cadavre au fost aflate și scoase la term.

Împăratul Wilhelm despre Iaponezi. Când recruții marinei germane au depus (în portul Wilhelm) jurământul de soldați, împăratul Germaniei Wilhelm a ținut în prezența lor un discurs, în care vorbind despre victoriile Iaponezilor asupra Rușilor a zis, că din victoriile Iaponezilor păgâni asupra Rușilor creștini nu-i permis a trage concluziunea, că Buddha e mai mare decât Domnul nostru Isus Hristos. Cauza că Rușii au fost bătuti de Iaponezi este, că creștinismul Rușilor a scăzut mult, pe când Iaponezii se pot mândri cu foarte multe virtuți creștinești. Dar nici creștinismul poporului german nu e prea mare și Germanii nu prea au dreptul să se roage lui Dumnezeu în caz de războiu, ca să-i ajute la victorie. Națiunea iaponeză e biciul lui Dumnezeu, precum a fost odinioară Attila și Napoleon biciul lui Dumnezeu. Împăratul îndeamnă pe Germani să aibă grije, ca nu cumva să-i pedepsească încă odată Dumnezeu cu astfel de biciu.

Catastrofă în Alpi. Duminecă a plecat din Graz o societate de turiști, ca să se urce pe muntele Fölzstein din Alpi Știriei. Societatea s'a împărțit în 2 părți și așa s'au urcat pe munte. Trei inși, cari aleseseră drumul cel mai primejdios, au căzut într'o prăpastie de 500 metri adâncă și s'au prăpădit. Între aceștia se află și Victor Wolf de Glanvell, profesor la universitatea din Graz. Toate 3 cadavrele au fost aflate în prăpastie.

Dare de seamă. Cu ocaziunea reprezentăției teatrale pentru copii, aranjate de Reuniunea română de lectură din Lugoj la 2 Mai st. n. 1905, s'au încasat peste tot 268 cor. 80 bani, din care sumă detragându-se spesele de 178 cor. restul de 90 cor. 80 bani s'a depus spre fructificare la institutul de credit «Lugoșana» din Lugoj. Au contribuit dnii: Alexandru Mocsonyi din Birchiș 20 cor., dna văd. Paulina Radulescu 10 cor., Dr. George Adam avocat în Timișoara 1 cor., Dr. Ignacia Pop 1 cor., Dr. Corneliu Jurca 2 cor., Ioan Vidu 20 bani, Iuliu Csontos 2 cor., cari primească și pe calea aceasta mulțumita noastră. Lugoj, 6 Mai 1905.

Comitetul aranjator.

Reuniunea română agricolă din Sibiu a ținut la 6 Mai n. adunare generală extraordinară, în care s'a constatat, că editarea «Albumurilor» de țesături și cusături țărănești-românești a adus nu numai câștig moral, ci și material. Dlui president Demetriu Comșa i-s'a votat desvoltată la reconștințarea Albumurilor. Dl Dem. Comșa și-a dat apoi abdicarea. În locul lui se alege president dl Pant. Lucuța, secretar Victor Tordășianu. Adunarea a hotărît să organizeze în anul acesta întruniri agricole în 7 comune ale comitatului, să organizeze o expoziție de vite în Veștem, să organizeze expoziție de poame în Mercurea și un curs de pomărit în Seliște. Adunarea generală ordinară se va ține în Seliște.

Din cercurile meseriașilor. Reuniunea sodalilor români din Sibiu și-a ținut la 23 April n. adunarea generală și între altele s'a hotărît editarea «Anuarului al II-lea», care să cuprindă activitatea Reuniunii în anii 1900-04 și date din viața tuturor reuniunilor noastre de meseriași, precum și portretul și biografie bărbaților, cari au lucrat pentru interesele meseriașilor români.

Mare defraudare. La Reuniunea regnicolară de albinărit, cu sediul în Budapesta, s'a constat o defraudare de 80000 coroane, respective secretarul Reuniunii Ioan Binder nu-și poate da socoteală despre această sumă. Binder va fi tras în judecată, dar restituirea banilor defraudați cade nu numai în sarcina lui Binder, ci în a tuturor funcționarilor reuniunii.

Lugos rend. tanácsa városi polgármesteréről.
3154. sz.
kig. 1905.

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tétetik, hogy Lugos város területén lakó minden férfi, a ki magyar honos s folyó

esztendőben legalább 26-ik életévét betölti, a magyar nyelvet érti, azon irni és olvasni tud és évenként legalább 20 korona egyenes állami adót köteles fizetni: a mennyiben pedig időleges adómentességet élvez, husz korona egyenes államadónak megfelelő értékű vagyonnal bíró, vagy az adózásra való tekintet nélkül, köztisztviselő, lelkész, a ma-

gyar tudományos akadémia tagja, tudor, okleveles tanár, ügyvéd, mérnök, építész, hajós kapitány, gazdasz. gyógyszerész, vegyész, erdész, bányász, tanító, sebész, állatorvos, továbbá az, a ki a felsőbb művészeti vagy más felsőbb szakiskolát elvégezte, végül a ki a középiskolai záró vizsgát letette, folyó évi május hó 19, 23, 25 és 27-én a hivatalos

órak alatt az esküdtképes egyénekről szerkesztendő alaprajzstrómba való felvétel végett Balogh László városi tanácsos iródlájában személyesen vagy meghatalmazott által is jelenkezhetik.

Lugoson, 1905 évi május hó 2-án

Marsoveszky, s. k.
P. P. 16 (3-2) polgármester.

Gum Te cheama pe D-ta?

În viața fiecărui om sunt momente, cari îi pot aduce pentru toate timpurile fericirea, bunăstarea. Poate că numărul lozului de classă, care număr stă lângă numele D-tale, va fi tras cu un câștig mai mare decât în proximele trageri! Fă D-ta o probă de noroc cu numărul lozului de classă însemnat lângă numele D-tale în lista de mai jos, care număr exclude în colectura principală

CAROL KISS & Co., Budapesta, Erzsébet-körut 19, se poate capata.

MARE e norocul la KISS!

Adam 7484	Darnaj 64615	Gyürki 64246	Katz 21981	Lombos 41629	Pártay 102166	Schramm 102178	Tasnady 8527
Altmann 108109	Déles 39593	Gyüszü 108064	Kecsi 91941	Lónyai 21821	Pápper 39599	Schuler 60123	Taussig 24785
Antok 102271	Demmeier 8384	Haas 92592	Kehrer 102586	Lorant 8253	Pártos 21962	Schuster 90694	Telléri 156099
Alsprung 20569	Dömötör 27200	Hadfy 39742	Kelemen 5203	Lorencz 102161	Pásztor 8103	Schwab 21801	Telka 105985
Aszner 41642	Domján 67641	Hajdu 23147	Keler 90763	Lövinger 46949	Péczely 64585	Schwartz 108459	Tilger 108007
Aufriecht 90653	Deutsch 21919	Hajnal 2337	Keppich 27990	Lóvy 39579	Pencza 90657	Seeburg 90705	Timár 64584
Baan 13271	Dreher 8278	Halász 106065	Kerek 38891	Lovenstein 106045	Perics 64579	Seffler 102294	Tószegy 22237
Balázs 107229	Dreibahn 108017	Harsányi 102182	Keresztes 106154	Luka 102213	Perisits 22267	Selmozer 108002	Török 107173
Balogh 102121	Duda 103942	Havas 90722	Kerznar 90736	Lukics 91911	Pederdy 8346	Semsey 67640	Tullics 102274
Bandl 94923	Duskow 91939	Haugeneter 59435	Khelendorfer 108417	Lukács 39418	Petró 22289	Sepsey 23115	Udvardy 20558
Bánlaky 79830	Egi 8360	Hegedüs 91934	Khin 102260	Luku 22224	Petrovics 39745	Sentii 108075	Ujfalusi 39744
Bartal 39747	Eiffensperger 108095	Heger 21963	Kick 21903	Makatzi 13355	Plechl 108421	Simon 22216	Ujlaki 8130
Baum 90742	Engels 91940	Heim 8360	Kirjakovszky 39487	Makra 8221	Pircz 21913	Simoh 12718	Umheiser 107158
Baumann 108412	Enyedi 21889	Heinisch 108982	Kiss 8265	Markovits 27187	Polszterer 108074	Skolaut 90712	Urban 102594
Bazel 103940	Erdei 106035	Hermann 103947	Kitiskan 21815	Markus 90650	Popovics 90714	Somdecker 108041	Urbanek 48160
Beer 8199	Erdélyi 39433	Klein 108089	Klempai 106193	Marmorstein 33899	Poroszkay 21897	Somjai 102585	Vácz 60117
Belicska 21985	Faragó 21964	Hirsch 39440	Knobloch 91316	Masabéla 34093	Posztics 3359	Sonnenberg 90737	Varga 22255
Bellai 64502	Fáy 8336	Hoffer 22259	Knopp 21886	Megyessy 8145	Pollák 107233	Soós 60081	Várkonyi 37799
Bencsik 27186	Fehér 108030	Hoffmann 13246	Koczka 8218	Meiwarm 38881	Puskás 94003	Stadthammer 33844	Várnay 102289
Berkes 108114	Fernbach 39466	Hollósi 8274	Kohn 21881	Meleny 108078	Putics 24776	Stark 8137	Vattai 39600
Berecz 105987	Filó 48174	Horka 106976	Kohn 21881	Mencza 90703	Putnok 46907	Stassik 108058	Vecsera 21968
Bernady 102214	Filkovics 102199	Horváth 102189	Kolozsváry 108418	Menczer 102192	Racsov 39748	Steinbach 102236	Veller 12710
Bielek 21970	Fischer 67648	Horecsny 108011	Komlósi 105995	Mesko 8128	Radó 94912	Steiner 91908	Veres 106188
Binder 39770	Fischbein 8365	Hölczel 21951	Koreck 91913	Michel 79834	Rankonics 105978	Steinmann 64617	Vigh 102259
Blum 46776	Flinker 102250	Hubert 13256	Kormos 21809	Micskey 22964	Rankovics 46779	Stoffer 39490	Virág 92495
Boda 91937	Fleischer 108062	Husza 21523	Kornis 79314	Mihályi 108107	Redich 21967	Strasser 102162	Vollmann 20564
Bodó 102246	Foris 91921	Hütterer 38879	Koraszits 39452	Mihalovics 94929	Rédei 22209	Strosz 102248	Vogel 7500
Boksa 108106	Frank 39457	Istók 8207	Kovács 21820	Millán 23109	Reich 94969	Sturmann 22195	Wagner 108048
Bokor 8283	Frankl 21959	Jákó 21878	Kovacsics 8259	Mok 8337	Rehak 7485	Szabados 108762	Walter 102157
Bollmann 21887	Freund 102234	Jakobi 108123	Königsfeld 108125	Molnár 103934	Retrich 21918	Szabó 21940	Walzer 21908
Bozóky 102247	Janko 22300	Kovári 38887	Kovári 102229	Moruczi 92493	Reisinger 78471	Szalaczky 108424	Warinszky 39559
Bohm 45600	Fridolin 39477	Jankovics 90696	Kreibik 21929	Müller 21969	Reisner 45594	Szandics 39415	Weber 22173
Braun 27180	Fröhlich 8362	Jäger 33822	Kreibitz 13282	Nagler 91938	Réthy 39569	Szappan 21983	Weltner 106046
Brenda 108980	Fulda 108079	Jäger 27114	Kropf 79848	Nagy 22260	Retzler 100480	Szaracs 8273	Wetzler 102239
Brettauer 52616	Fülöp 102264	Jedlicska 8529	Kurjak 106058	Naschitz 108034	Rigó 21947	Szaraja 108751	Wenig 108169
Brevitali 13352	Fürst 90687	Jemelka 27984	Kuncz 102271	Neubaum 22225	Riegler 23116	Szavics 100496	Zappe 22191
Bródy 90738	Gaal 22236	Joviosis 106036	Kurzweil 21810	Neumann 78320	Riekerd 2343	Székely 102170	Zatkalik 39560
Budur 102224	Gatter 8252	Jovaneskn 102157	Kuttefa 8290	Nickel 37774	Riesz 22965	Szelei 90741	Zboril 102223
Burger 20063	Geber 91924	Juhász 90729	Kurcz 27988	Nonay 21979	Rohsu 102175	Szentiványi 60137	Zich 107241
Buzás 90672	Gerő 79839	Jukn 102266	Kunstätter 90763	Novák 8549	Rónai 91916	Szilágyi 21909	Ziegler 102227
Csáki 107175	Geisz 21070	Kalbayer 39485	Kvocsák 108090	Nussbaum 27992	Rózsa 20074	Szilárd 108984	Zima 60084
Csávossy 79306	Glasz 13252	Kalány 27123	Ladányi 102258	Obermayer 106071	Rugues 7494	Sziksai 102293	Zirkel 8288
Cseh 39729	Kapus 102215	Láng 67633	Láng 102238	Orosz 102238	Rumber 92591	Szlach 60112	Zobay 39448
Cerna 45560	Gluck 91336	Karabas 108082	Lantosy 21931	Ostrowszky 22258	Rusu 39459	Szlavek 21917	Zöld 22212
Csizmás 92477	Goldberger 108092	Károlyi 102221	Lakner 22232	Országh 8329	Sántha 12721	Szokolay 94914	Zupán 102281
Csokán 37344	Gruber 102131	Karsai 90676	Lasko 7489	Osztwinczky 21921	Schmied 8342	Szonya 67606	Zuzavszky 79846
Cziczony 106031	Grünbaum 12712	Karner 32090	Lászlófy 106098	Otto 64594	Schmiedek 94902	Szűcs 22277	Zuzavszky 79846
Daniel 102268	Guth 39565	Karvinszky 22227	Laub 94924	Panits 108046	Schnabel 41648	Szövöboda 8139	Zimoh 22236
Dankulow 54796	Guthi 67601	Kassai 21916	Lázár 39494	Papik 103939	Schneider 63613	Takács 108100	Zsiros 63605
Dárda 39369	Gyöngyösi 92496	Kassovitz 3360	Lehner 102297	Pártay 94249	Schimpel 108046	Tallian 106063	Zsurka 108092

Vă rugăm să comandați în grabă, ca să nu treacă numărul dorit.

În tragerile de până acum am avut deja norocul să plătim de 3 ori
Premia de 600.000 = cor. 1,800.000
 și marele câștig de **400.000 = cor. 400.000**

Nr. 92 (4-3)

Pe 4 lozuri la olaltă **cor. 2,200.000**

la mușterii noastre.

CAROL KISS & Co.

Budapesta, VII, Erzsébet-körut 19.

Tragerea I clase a XVI loterie dejă

la 25 și 26 Mai 1905.

Bog tăiași aici și trimiteți-ne nouă!

Scrisoare de comandă.

Casei de bancă **CAROL KISS & Co.**
 Budapesta, VII, Erzsébet-körut 19.

Vă rog să-mi trimiteți lozuri I clasă XVI loterie și planul oficial.

Suma de cor.

Adresa precisa: Numele: _____
 Locuința, Str., Nrul casei: _____
 Posta ultimă (comitatul): _____

Mii de oameni au avut parte la loteria trecută de câștiguri mai mari la **KISS**. După fiecare tragere publică lista câștigurilor, făcute la noi, în cele mai mari ziare din Budapesta, așa că fiecare se poate convinge, că mușterii noștri sunt favorizați de noroc deosebit.

Incerce-și fiecare norocul la **KISS**, căci

Mare e norocul la Kiss!

Colectori principali ai loteriei reg. u. priv. de clase

Sucursala: VI, Váci-körut 5 și VIII, József-körut 78.

Preturile lozurilor I clase:

0 optime cor. 1.50
 Un patrar » 3.—
 0 jumătate » 6.—
 Un loz întreg » 12.—

